

Mahjas Weests.

Mahjas Weests teel hroet festbeendim no pilti. 8 sachtot.

Mahja par studinaschanu: par weenas slekas smalku rasktu (Beit)-rindu, jeb to weetu, so tahda rinda eenem, mahja 8 sap.

Mahjija un eppedizija Rigā, Ernst Plāteris grahmatu- un bilschdrakatawā un burin-lesumē per Petera bafnijas.

Mahja ar pefuhtischanu par pafst:	
Ar Beeliumu: par gabu 2 rdt. 75 sap.	
Ar Beeliumu: par gabu 2	
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu 1	40
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu 1	
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu	90
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu	70

Mahja bej pefuhtischanas Rigā:	
Ar Beeliumu: par gabu 1 rdt. 75 sap.	
Ar Beeliumu: par gabu 1	
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu	90
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu	55
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu	50
Ar Beeliumu: par 1/2 gabu	30

38. gada-gahjums. — Mahjas Weests isnahk meenreis pa nedeku.

No. 33.

Sestdeen, 14. augustā.

1893.

Mahjas Weests ar Beeliumu war pofstet un studinaschanu nedot Rigā, manā drakatawā un Latweeschu grahmatu pahrdotawā per Petera bafnijas. Des tam wehl Peterburgas ahrpilschē: Puhjischu Weberi Iga grahm. pahrd., Terbatas pahrdotawā; us Katrinās dambja: R. Upit material-prefschu pahrd., Peterfalas eelā Nr. 3; Zarkandauawā: S. Itman Iga material-prefschu pahrd., Ewailu eelā Nr. 70, S. Itman Iga material-prefschu pahrd., Ewailu eelā Nr. 47, per Walschleschena bruhšcha, R. Kaminius Iga dseprenu pahrd., Eilku eelā Nr. 2 un R. Upit Iga material-prefschu pahrd. Duntsemušichas eelā Nr. 36; tad wehl jitas pilsehtās, tā: Zehfio: B. Peterfon Iga pahrdotawā; Walfā: R. Rubolf un Paulin Iga grahm. pahrdotawā; Walmcerā: E. G. Teey un debla Iga grahm. pahrd.; Wulene: S. Alline Iga grahm. pahrd.; Zeligawā: Beshorn Iga grahm. pahrd., Pils eelā; S. Allunan un Jaeger Iga grahm. pahrdotawā; Wauftā: S. Allunan Iga grahm. pahrd.; Auldiā: Beshorn Iga grahm. pahrd.; Zalsō: S. Lew Iga grahm. pahrd. un bilschotēl un S. Hirschmann Iga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weests“ war apstellet per sawem zeen. draufes mahjijem, flolotajem un pagasta strichereem, kuru mihl luhfu, tahdas apstelleschānas laipni prenent.

Satura: Rōds muhsu rakstneezibā. (Weigas.) — Muhsu jaunatā rakstneezibas wehsture. — No rēfshemes: a) Walodbas leetas. b) Original-sinojumi. c) Baltijas notiumi. d) No jūām Kreenijas pufem. — No Rigas. — Kugneeziba. — S muhsu wehšigās fahšiwes. — Walejis wehstules. — Deem-lespojumi. — Targi un uhtupes. — Targu sinas. — Raudas papiru jenas. — Belines biršcha. — No ahssemem. — Tele-gramas. — Dschadi rakti: Par spitalibas (lepras) apfaro-schanu Kursēmē.

Rōds muhsu rakstneezibā.

Muhsu gadufimteni war nosaukt par sinibu, se-wischki dabas sinibu gadufimteni. Brihwā un neat-karigā sinifā pehtischāna igahja no leelajem Anglu filosofeem Humes, Locke's un Bakona. Zeelais mte-mairis un fihfiks Jaks Natons saweem atradumeem swinigi atwehra filosofisko 18. gadufimteni. Fran-tišču filofofa un dsejneela Woltera daubpufīgais genijs dema wehstures pehtischānai jaunū wirseenu. Behj schijs jaunās un sinifās metodes leele 18. gadufimtena Anglu wehsturneeki Hume, Robertsons un Gibbons apfrahdaja itlab jamaš tehwijās, tā ari wezo tautu wehsturi un atstahja pehznahkamibai famu pehtijumu panahkumās mahšligi noruhbidis un gludā, teofschā walodā rakstids darbds. Starp 19. gadufimtena wehsturneekem eenem pirmo weetu Ma-caulays, wehšchais eewehrojamaš Stotu rakstneeks, kura kritiskee un wehsturiskee darbi — starp pehbejem fewischki klafifkā bet nepabeigtā Anglijas wehsture — peeder pee labakeem rafchojumeem wehstures litera-turā. Beelu slawu un atshichānu eeguwa ari Ma-caulay'a apbahwinatais, augsti un brihwi domajo-fošchais libštinaeeks Thomas Carlyle, kura Schillera un Getes tulkojumi, flaitā, dsejifkā walodā rakstidā Fran-tišču rewolujijas wehsture un Cromwella dshimes aprafšis ir toschas pehrles Anglu tulkojumu un wehstures literatūras.

Wehstures filosofijai un kultur-wehstures pehtischānai dema jaunū wirseenu Buck'a eewehrojamaš, bet nepabeigtā zimilfahijas wehsture „History of Civilisation in England“, kura schis reit apbahwi-natais, dshik mahjitaš un asprahitigais rakstneeks, peh-j dabas sinibu pehtischānas metodes, mehginga atraf negrosfamus likumus ari zilweku un tautu gara at-

tistidā un kulturās augšchānā. Šho jauno un au-gligo metodi peenehmuschki eewehrojamales schi laika wehsturneeki (Taine, Renan, Lecky ic.) un ta ween-mēr wairak atihstias un eefaknojas wehstures pehtischānā.

Munajot par wehstures rakstneekem, nedrihftam peemirēt ari leelos wehstures taitstajus un tautu lit-tenu waditajus, slawenos Anglu walfis wihrus. Gan neweena tauta nebīs til augliga eewehrojameem walfis wihreem un politikeem, tā Anglija, kas atkal ištlaidrojās weenigi zaur simtgadigo politifto brih-wibu un schijs brihwidās netrauzeto, dabigo atihsti-šchānos. No agraku gadufimtenū politifkeem rakst-neekem un runatajem waretu peeminet satirifko „Letters of Junius“, nepahštamo fageretaju, poli-tifkā stila meisteru un leelo runataju Edm. Burke un brihwprahitigo zilweku mihlestibas pilno Benjaminu Franklīnu, Seemel-Amerikas brihwwolhiju nodibina-taju. Bet pirmā werta starp 18. gadufimtena wal-dibas wihreem peeder slawenajam parlamenta runa-tojam un Eiropas politifās waditajam William Pitt'am, kura slawu un amatu dalija ari wina dehls, jaunatais W. Pitts.

Wiju šho eewehrojamo wihru rakti atihsti par klafifkeem un wīnu rumas, kuras wehl tagad inter-efantas lafit, par preefchšimigām. Tas patš jatams ari par leelajem 19. gadufimtena politifkeem, par tautas partijas wadoni un reformu politifās aifstah-wetaju Ganningu, dehigo Jru tautas teefibu aif-stahwetaju O'Connell, Jru reformu iswebeju Wal-polu, brihwitirdneezibas eewedeju Rob. Peelu, tā eewehrojamašo Anglu walfiswihru schini gadufimteni un ziteem.

Ari Anglijas oudschu seme Seemel-Amerika jau no 18. gadufimtena sachtot nehma dshiwu dalibu pee Anglu literatūras atihstibas. Beh jau mineā pa-triofifka rakstneela Franklīna, jo eewehrojamaš meetas Amerikas literatūra eenem abi romānu rakstneeki Coopers un Trwings, pirmāis tā Jndianeešchu dshiw-es, sawas plachdās tehwijās leelifko dabas flatu un juheas breesimu un jaukumu tehlotajs, otris tā eewehrojamaš humorifis un sawas tehwijās pirmā wacōna un pilfona Waschingtōna biograhijas fagereta-jas. Amerikaneeschu pirmāis dsejneeks ir Longfellow's, Jndianeešchu eposa „Hiawatha“ fageretajas, eewehro-jamatais wehsturneeks — Prescotts, kura rakti le-

zina no fageretaja dshlām sinafschānam un dshik filoso-fifkeem ufkateem.

Beh scheem klafifkeem dsejas un sinibu kopejem, kuru rakti tulkoti pa leelakai datai wifās kulturās walodās, waretum peeweft wehl leelu datu mafal eewehrojumu un pahštiamu rakstneeku, kas peh-j eef-pehjas palidsejuschki kulinat sawas tautas rakstneez-ibu un kuru raktus ne mafal dweru tulkot un lafit. Bet muhsu noliks nebija, dot pilnigu pahrfstatu par Anglu rakstneezibas atihstischānos, bet til norahdit uš tahs eewehrojamaš representanteem un to la-bakeem rafchojumeem, kuru flaitis, tā redsejam, naw mafs.

Jau augščā aifrahbijām, tā jaunlaiku idejas un dahchabās strahwas, kas walda zitu Eiropas tautu literatūras, Anglijā lihds schim wehl maf atradufschas peekriteju un topeju starp dsejneekem. Bet lai gan mahšlā un literatūra zitas tautas tagad Anglus pahrfpē, tomēr sinibās tee weenūmēr wehl war strah-tees blakus zeefsemes tautam, Wahjeem un Fran-tifkeem. Jau augščā minejam slaweno dabas peht-ijaju Jfatu Natonu, kas atrada leelo wifzaur pa-fauli waldofocho gravitazijas jeb peewilfchānas liku-mu, peh-j kura itlab leht almens semes wirfā, tā ari peemellās leelakee debefs kermenti pafaulēs telpā. Starp jaunlaiku Anglu dabas pehtitajem pirmo weetu eenem Charles Darwins, weens no wifu laiku eewehrojamaš dabas wehstneekem. Darwina teor-ija, peh-j kuras onglof strahwofchee dshiwneeki kōti ilgdā laimēdōs zaur dahchadeem ahriceem eefpadeem atihstijufchees no femakeem, schi teorija, kuru sau-j par Darwinifimu, tagad wifpahrigi sinibā peemēnita un tā ar latru jaunū atradumu un eewehrojumu flahdu un dshiwneeku walfis, jo wairak nodibinajas un aptiprinajas. Janofchešo it, tā muhsu dabas siniflōs rakstids schi teorija lihds schim wehl til maf eewehrota un ištlaidrota; tadē nahl, tā aifweent wehl atronamas un jadshē til nepareifas un neprah-tigas domas par Darwinu un wina teoriju, netif ween tautā, bet ari pee ištlihtoteem. Starp ziteem Anglu dabas sinibu wihreem fewischki tā populars rakstneeks wehl minams fihfās profesors Tyndals. Tyndala wifpahrigi apfrotamee rakti if flifitās pee-klaitami latrā sinā pee wifslabakeem rafchojumeem po-pularā dabas sinibu literatūra un ir tulkoti jau wifās kulturās walodās (latwifki lahds raktis par

elektribu). Rā eewehrojami pehtitaji un populari rakstneeki wehl jamin slawenais fihfiks Williams Thomfons un geologs Weefies, kura ihšā „Geolo-gija“ un „Fihfita geografija“ ari jau tulkotas Latw. walodā.

Sewifschki leels swars mums buhtu jaleek uš labu raktu apghadafschānu un ištlaifschānu par dabas sinibam. Wehl wairak tā dseja pagilda zilwela garu un atihstā tā domafchānas spehju faprotami un pe-wihzigi fagereti rakti par dabas noslehpmaino dar-bofchānos un tahs leelajem, negrosameem litumeem. Schahhdōs rakstids, ja to fageretajs prot uflaitit dabu netif ween ar nopeeta pehtitaja, bet ari ar dsejneela un prahtotaja azim, atronam beeshi wairak poefijas un domu bagaibās, tā dahchā labā eeflawetā dsejā jeb romanā.

Jeram turpmal lahđā raktidā plachal pah-rumāt un pahfpreekt dahchabōs labumus, kuras at-nes dabas sinibu popularifschāna un ištlaifschāna tautā. P. M.

Muhsu jaunatā rakstneezibas wehsture.

Jē isnahkse schahda grahmata: Latwju tauta. Enziklopedifku raktu wirtne. XI. grahmata: Latweeschu rakstneezibas weh-sture. I. burinija: Latweeschu rakstneezibas wehsture lihds brihwlaifschānas wehstureem. No Wawafaru Jahnā. Jelgawā 1893. g. S. J. Drawin-Drawneeka apghadibā.

Rakstneezibas wehsturi ņeu gaidijām. 1860. gadā B. Dibrika ištōtā jau wairak nelā weenā sinā no-wezōjūēs. No 1885. g. mums wehl atminā San-dera schahdas wehstures apfolijums. Lihds schim tās palizis neipildibis. Te mums preefchā zita darbš par šho pašču preefchmetu. Waj zaur šho ap-folifitās ir palizis newoajadšigs? Pa datai uš šho jautajumu tuhlin war atbidēt. Ja bimi to pašču darbu dara, tad latra darbš par ņeu tomēr naw tas paks. Jf karam ir saws eefhimums, saws domu eezirknis, sawa iweeziba, saws flahwoflifs. Zaur to latra darbš, lai winam ari buhtu weens preefchmets un weens noliks, ir sawads. Ja nu bimi apfrahdā Latweeschu rakstneezibas wehsturi un latrs par ņeu apfrahdā, tad ir domajams, tā winēem latram jaws flahwoflifs un latram jaws nosflais uš leetu; tad leetu wifpufigati apluhōs un aprafstis; tad ne flais

Dahchadi rakti.

Par spitalibas (lepras) apfaro-schanu Kursēmē.

Muhsu dšimtenē gan buhs reiš tahds zilweks, karam nebuhū dshiwī atminā flahšis par schēflē-digo Samareeti if bibeles: „Rahds zilweks gahja no Jerufalemes uš Jeriku“... zētā nelaimigais kreita harp fleptawam... un to schēflērdigais Samareetis darija...

Dofimees „Zētā uš Jeriku“ paški sawā mihā Kursēmē. Mahšds un dshiwē eeflatidamees, mehš te eewehrofim daubf wairak, nelā weenu tahdu ne-laimigu. Muhsu spitaligeē wehl daubf, daubf nelai-migali sawds waidū sawzeēds — „Tame, Tame!“ (neties, neties!) — nelā tas zilweks, kurfch bija kreitis fleptawu rofās tur Jerikus zelmālā. Scheem spitaligeem Kursēmē lihds schim wehl nebija atrad-ees saws schēflērdigās Samareetis i. i. tahds, tā wifsch tur „Zētā uš Jeriku“, no kura beehschigā Glahbeja mite ispahsch leezibu wifseem laifkeem un wifai pafaulē: „Bet weens Samareetis sawu zetu flahgadams, nahja pee wina, un to redsejis, firds winam eefdehlojās, un pee ta peegahjis fahschja wina wahjis“ u. t. t.

Schēflērdigais Samareeti, kur tu efi?! — Waj tu flaudi? — Jēb waj tu guli? — tā aiflan wai-manu sawzeeni if 100 spitaligo krehtim Kursēmē. Kursēmneeki! — waj jums naw ausu, muhsu kurt-šchānu un aifmatufschu kleešchānu fahšredēt?! — Baltās mahmulinas, Baltijas dehli un meitas! — waj jums naw azis, ar ko ufluhot muhsu bruhzes, wahjis un nedshiwās meefas. Spitaligeē til pat labi, tā mehš, lahjufschki par Kananeeschu seewu: „Bet tomēr tee fūnifchi ehb no tahm drufjinam, kas no wīnu lūnga galda nokrit.“ — Wini to sawās meefās flajit, ko Lazara wahredi nofihmē: „Jr jumi nahja un lahjija wina wahjis.“ — Rihids zelbamees un wakarōs gulet eedami, schēe neihree lihds ar wīnu spitaligo wihru un lihds ar mums sawās klufās nopuhās uš debefim raida: „Kungs, ja tu gribi, tu mani gan wari fchlihtit.“ — Ne mafal, tā tee 10 spitaligeē, ari schēe pee fawa leelā Ahfsta nohtdami, luhdsas, lai tas par wīneem ap-schēhlotos.“ — Wini lihdsigi winam, kurlmehmajam ilgojas peh-j paliga, mehlebamees, lai aifstānetu: — „Epata!“ tas ir, atweeres.“ — Nelaimigeē ištām-ufchee lihds schim bija, ir un paleel tiloi fawzeja balšs tufnefi: — „Un tee aifgahja sejen i. i. ga-ram.“ — Par atbildi uš nelaimigo ištāmifschānu un kurtšchānu fahpēs un waimanās, lai nodēr sefōfchās rindinas.

Kur wahrds „spitaliba“ pee mums zehlees? Supe-rintendentā Glūd'a 1687 gadā ištōtā pirmā latwifkā bibeles tulkojumā, jau atronam minetu wahrdū spi-taliba. Waj schi flimiba uš Eiropu un tam lihds ari schē pahrnahfufe zaur krehta karotajem, fweht-zetotajem, kugneezibu jeb zaur Kananeeschu ijtlotā-teem, to schē atstahim neispehtitu. Bet if augščā minētā it flaidri noflahstams, tā wahrds hō-epi-tal“ (flimnija — spitalnija) un spitalibas flimiba

jau schē bijufschas preefch mahjitaja Glūd'a laifkeem. Spitaligos ruhpiigi aptōpiot, wīnu flaitis, tā ari pate flimiba stipri gahja mafumā, waj pat ifnifhta — jeb ari leelais mehris 1710. gadā spitalibu un spitalnijas apbehra un aplahja ar pelneem. Rā dširflekite, ištewigu brihdi gaididama, perinajos apafch pelneem, tā schi spitaliba schē ņeu dahchadeem nofautumeem, tā krawpis, krams, femes lahch-kis, uguns wahjis, flitā flimiba, nelabā indewe at-kef ištperinajufēs pee deenas gahmas — jeb no jauna no zitureenes schē eenefta — ušfehluē un tai-fas .pat ušfeede: Ap Ahrelawu un Nogali tahs upuri jau ņeefchās lihds 40 galwam; Popē, Pufē-neelōs un Ughalēs ap 20 spitaligu un pahrejeē 40 atrodas Augschjemē un zidōs Kursemes aprindās.

Wēzds laifōs Jfraeta behri it meentahfchki peh-j fawa tautas flimma, spitaligos ištaldija tufneft. Jfraeta Sargš un Sans, kurfch nefnansch, Kristus wīnus dšeebinaja un ņozija: „Noeita un rahdtees teem preeflereem.“ — Muhsu laifōs debefu Ahfsts raida muhsu spitaligos pee křifigās mihlestibas un muhsu ahrtu kungeem. Gōds, flawa un pateiziba muhsu křifigai mihlestibai un finatnu wihreem, ah-re-keem. Jif daubf, ja toti daubf wini spitalibas gaitā pehtijuschki, ušmellejuschki, norahdjufschki un pa-ftubinajufschki: „Nahjeet, eefim atweeglinat spitaligo likteni.“ — „Nolekat ari juhš, ištāres zilweks par ņeu, sawu artawinu uš upura olari: Deewam par godu, zetejeem un zetejeem par labu un zilwe-keem par jaldū seebu smarschu.“

Rā patš galwenatais darba wihrs un leetas felfmetajs schini sinā utinams: Profesors von Wahl'a kungs Jurjewā. — Wahla garā un peh-dās praktifki sefoja Jganu tautas wihrs un ahfšis Dr. Hellas, kurfch zaur sawu ušupurefchānos peh-lijchānā un neapnizigeem puhlineem flupri weiznājis

teizamo noluhfu. Zaur tahdu neapnizigu zelnu, flataru (ištcharnu) un alameu laufschānu tihrumā, tad ari jau panāks, tā Jganneem pee Jurjewas fawa spitalnija. Rigas pilsehta un Wifsemes muifch-neeziba sefoja schai preefchfihmei un — teem sawas spitalnijas Wifsemē. Un — — —

Kursēmē. 1885. gadā, kad Dr. Weijer'a kungs, ahfšis Popē, fakrahja pirmās flinas par sawa appa-bala spitaligeem un tohs eeshijija medizinal waldei Jelgawā, no tā laika waldiba un ari wifsch spa-rigi sefoja spitaligu ištahschānai Kursēmē. Talsu ahrtu fabeedribā un fapulzēs minetais ahfsta kungs nudinaja uš „Kursemes spitalibas apfartotajas beedribas“ dibinajschānu. To eewehroja. Cefchleetu ministerija Kursemei beedribu un flatus apstipri-naja schā gada eefahkumā. Dahšus mehnefchus wehlat Augštā waldiba apstiprinaja ari Ahrelawu apgabala spitalibas beedribas flatus. Tā nu mums Kursēmneekem ir 2 spitalibas beedribas. Wīnu dšim-šchānas deenas ir:

Pirmās — 31. janwarē 1893. g.
Otrās — 16. aprifē 1893. g.

Nowehlam: „Jai wīnas aug, plaukt un ušfeed par godu saweem wezakeem — dibinatajeem.“ Rā spo-šcha fwaigine wafara křehflibā mihligi mirdš pee debefim, tā lai mirdš Ahrelawu spitaligeem Nogatu barona E. von Fierka Iga wahrds wīnu azis, jo tā dširdams, tad minētais dšimtekungs sawā Nogatu nowadā weenas ņeemeku mahjas — Druwīnas — labprahitigi beh lahdas atihstibas nowehleis preefch spitalnijas. Tami wareschot ušneim lihds 24 flim-neekus. Aflahrtines kungi un nowadi apfolijufschki schim nolufkam par labu, ņeegt palidšigu rofu. (Turpmal beigat.)

*) Jfraeta spitaligeem, Kanaanas seme, tas bija par flimmu, lai wefeli zimefti no wīneem fargatos, sawu tuwofchānos wīneem wofahseja perahbit ar lahdu nofšimi. Schini gaitā spitaligeē ištāmās: Tame, Tame! — Wēzds laifōs Baltiā, lab spitaligeē ziteem zilwekem tuwojās, teem bija ar pulstenti jafschindina. Nofšime: Wefele, fargates no netireem — spitaligeem. — Šho baltu deen' muhsu spitaligeem naw tahdu likumu. To-mēr tā swags almens gal uš wīnu krehtim: Wai Dewini! — Šs efmu spitaligē! —

no abju darbeem naw leeks un nemojadfigs. Tā var arī desmiti to pašu strādāt, un ne weena darbs nebūs leeks. Uf schahda pamata gaidam, lai arī Sanders šānu apsolījumu peepīda. — Bet tas, kas mehlejams, ir noschirams no tā, kas nepezeeschiāmi wajaadfigs. Rakstneezības mehsture mums bija nepezeeschāmi wajaadfiga. Waj scho wajaadfibu ir apweerinajis augščā minetāis, isnahkuschais rāschojums? Waj schini finā ir palizis nemojadfigs agrā apsolitāis darbs? Uf schahdu jautojumu war atbildet, ja apluhko isnahkuschā rāschojumu.

Sche rakstneezības mehsture ir noschirāta no burtneezības mehstures. Ja tahdu ischchiribu sewischki ne-isschaidro, tad to newar saprast. Burtis ir latiniski littera, burtneezība — litteratura, rakstneezība — arī litteratura. Reelas, ka burtneezības sahejgums itpat plaschā, kā rakstneezības sahejgums. Mums ischchaidro, ka burtneezība un rakstneezība ir divu sewischku datu sahejgumi kopsahejgumam litteratura, ka burtneezība apschimejot litteraturāis sahejgums, tautas gara mantas, rakstneezība rakstu peeminetu kopu. Nu saprotam. Tahdam eedallijumam gan jawa atteezība uf burtoschānas („bukstereeschānas“) metodi. Te usstata burtu par rakstu sahejumu. No schi isejot isnāļ sahejums. Sawā finā pareisi. Bet jaunā metode iset no dšhwāis walodas, kas demouje eemešu, par burteem domat. Ari rakstneezības, ne, teifam litteraturāis (jo rakstneezība no burtneezības un tā tad arī litteraturāis sahejguma esot schchirama) mehsturneeki mehds jamaids laids iset no dšhwā walodas sahejuma. Un kuri buhtu dšhwā sahejumi? Wispirms tautas atminā usglabate; tahs ir pateesi tautas gara mantas. Bet waj newar buht tautas gara mantas arī tahdi rāschojumi, kas pirmā rāschids isnahkuschā? Dāschas Stendera singes ir tapuschas par tautas gara mantam, tapat arī dāschas wina pafatas; dāschas Kristus mahzibas ir tapuschas par tautas gara mantam, ir wina garā usnemata, wina atminā usglabatas. Waj arī te waw dšhwā sahejumi? Wispirms schee ir litteraturāis mehsturneeki preeschmets. Bet kur paleel littera, burtis, rāschis? Wissem schem wardeem ir fawa noschme, bet lai neweens, kas tos leeto, neaisnirrit, la tee noschme tīfai leetas ahrejo pufi, wina apgehru; jitadi wina darbs toti lihdsinafees pirmmahzibu skolena darbam. Latweeschu litteraturu jau war, ja grib, eedalit burtneezībā un rakstneezībā un tairu scho datu ne pehz wahra, bet leetas noschmes sewischki apluhkot, tapat kā war apluhkot sewischki Glūckis un sewischki Stenderu; bet ja tahds nemas wisai litteraturāis gaitai felot un tad wina tā eedala, tad usnāļ schānas, waj sche buhs peenahziga mehribā greefa uf litteraturāis neschchiramu pamatu un mihtni, tautas garu, wina faturu un attihstibu tairā laikā, waj te nebiš nemit gatawi rāschojumi, lai tee buhtu wisas tautas, jeb waj sewischka rakstneeki, un apluhkoti pašchi par sewi, bej atteezības uf tautas garu.

Tas bija muhsu wezo litteraturāis mehsturneeki ebrauktais zelsch, no tā arī Pawasaru Jahnis maf nogreesees. Grammatu kronologiji katalogi, rakstneeki biografijs, tas tas swarigalāis pee litteraturāis. Eesahkumā gan atrodam dāschus peewilzigus apluhkojumus par Latweeschu garigo stahwollu un kā gadas pirmee rakstu mehginajumi. Un tad nahk rakstneeku un grammatu sarakstis. Par raksta mehribu, eeschchēm ihpachibam, ihplatišanos, par tautas dalibu pee ta, jil tahju tautas waloda un gars tur eetweris, jil tahju tautas gars to eeschchewis uswehmis un peefaminajees, jil tahju tas atihā eespaidu uf wina garu dšhwā, par to wifu tur maf, waj nelas. Tur, peemebram, mineta Manzelija sreibitu grammatā. Pat aismirits, gada staitli peelikt, kad ta isnahkuse. Manzelijs par to dabujis no 7 mahziteem wihreem pateizības un laimes mehlejumu rāstus Wahju un Latinu pantindis. Ta ir gan finā, ka grammatu eemebroja. Bet waj schme no tautas puses? Schahdu schini dod apstallis, la ta wairat reis eespeesta. Lai il kusch waretu patstahwigi sreibit, buhtu bijis labā, la buhtu minets, la grammatā pehz tam, kad ta pirmo reis bija isnahkuse 1654. g., wehl eespeesta 1675., 1699., 1746. g. (Baumana apgahdata), 1769. g. (Bergmana apgahdata), tad 1823. g. Boti patihlami buhtu, ja dabutu palasitees arī par eemešiem, lapēz grammatā tā ihplatišes. Te nu buhtu jaapluhko wina eeschchēis ihpachības, wina apzereenu eeziernis un waloda, jil tahju sche jau tautas dšhwā un waloda eemebrota. Schahda tautas grammatā gan pelnija, la to tā apluhkoti tautas rakstneezības mehsture, kam jabūt tautas gara mehsturei. Itpat nepeeteelochs ir Jüredera dšewnu raksturojums. Schis ir muhsu dšewnu mehstehms. Rundfinsch par tahdu nofauz Manzeliju. Wina preeschchimei felodams Pawasaru Jahnis scho nofauz par pirmo eewehrojamo Latweeschu dšewnu. Uf to wini pamatojas? Waitam weens uf otra. Wini pašchi jala, la Manzelija dšewnas ne-esot „nelas jils, la kaila profa bej rituma un atisanam.“ Un Manzelijs tad eewehrojams dšewmineeks, dšewnu mehstehms! Muhsu tagadejās dšewnu grammatās naw no wina neweemas dšewnas. Un par Jürederi tīfai dāschas peeschimes, kas wina gan nofala par leelāo Latweeschu dšewnu. Bet kur ir wina dšewnu ihpachības, kas wina par to dara? — Par Latweeschu bibeli un wezo Stenderu ir sche plaschi apzerejumi. Sche dāschas kas apluhkots arī safarā ar tautu; bet tīf plaschās robeščās to warea daudf leelā mehā dari. Tur, peem, minetas Stendera

tulkotāis „Gehišes diwopadmit swehtas dšewnas“. Tahs Stenders dahwinajis Kurjemes leelmahtei. Japateizās arī par tahdu finu; no wisai leela swara mums wina naw. Bet kas tahs tahdas par dšewnam ir? Rahds tahm fatur? Par to ne wahra. Stenderam esot nepareisa profodija. Jil weenu peerahdijumu par to! — Wisai atihstami, la ar teem plaschakeem raksteem, kas jawa finā dehwejami par originaleem, mihš eepaschitina pilnigā. Tā ar jaunā Stendera „Lustes spehli no semneela“, Elversfeldta „Dehtuli un Maiju“. Teizami arī, la Elversfeldis pais plaschaki eewehrois. Bet wehl wiji wina darbi naw mineti. Winsch rakstijis wehl (st. Latw. Nr. 1884. g. 46 num.). „Weshu grammatu“, finas par karu ar Napoleonu (1813. g.), strahdajis pee Baumbacha dšewnu grammatas, Bursij kaitijma, Nylichā bibeles pahrtulofschānas, Waifona „Stahstem“. Par Neredfigo Jndriki daudf weelas, maf sakahrtrojuma, maf kritikas. Rapēz newaram sagaidit no wina dšewnam leelas dšewstas mehribas? Waj nemoahziti, pat neredfigi, tomēr leeli tautas dšewneeki ir kas ne-dšewstas?

Wesh dāschas peeschimes, kas leezina par jaunā litteraturāis mehsturneeki pawirschibu. 22. lapas pufē stahw, la Zukums Baumans isdewis jaunu dšewnu grammatu 1754. g.; 42. lapas pufē stahw, la winsch to isdewis 1752. g. Rundfinsch raksta (Wezais Stenders, 54 l. p.), la Baumans apgahdajis dšewnu grammatu no 1752.—1754. g. Ja Paw. Jahnis gribeja darba sahejumu apschimet, tad newareja leeto wahrbu „isdot“. — Manzelijs esot studējis Frankfurtā, tad Stettinā. Sche winsch gan buhs bijis toti ishu laitu. 1611. g. winsch ir Frankfurtā, tad Stettinā, bet jau 1612. g. oktobri winsch ir Rostokā, kur paleel lihds 1615. g. (st. Kallmeyer, Die evangelischen Kirchen un Prediger Kurlands. 1890). — Jüreders esot „mehginajis rabit Latweeschu walodai samus litumus, tos is pašas walodas sahejums“. — Tahd weens jilweks war weelas tautas walodas litumus rabit! Walodas litumus useet, tas buhtu weenam jilwekam eespehjams. — Paw. Jahnis min Mehshausena, Elgera, Deskina walodas grammatas, tad kala: „Schis grammatas negribam tuwal eemebrot.“ Ja, lapēz ne? Waj mums janem tas par labu, ko rakstijams meentahschichi grib eemebrot, ko ne? Newesam paraduschā, finatne tahdu patwaribu satit. — Glūckis esot pahrlabojis „Swehtu behrnu mahzibu“. Wehz Dihrika finam Glūckis to sarakstijis, un pehz tam Diehs to pahrlabojis. — Starp wihreem, kas preeschch Stendera Latweeschu labā puhlejušees, minets (38. l. p.) Zukums Baumans. Bet schis wihrs tīfai diwi gabus preeschch Stendera dšewnis un pee wina eewehrojamaidā darba preeschch Latweeschem, isdot jaunu dšewnu grammatu, Stenders pais nehmis dalibu. — Katram stahstam Stendera „Swehts stahstis“ esot peelikta klast beigās pantindis isha pamahziba (45 l. p.). Katram stahstam sche ir klast: 1) jautaschānas, 2) mahzibas un 3) swehtas domas. Bet mahzibas naw sazeretas pandis; tīfai „swehtas domas“ tā sazeretas. Un laudis nefin mahzibu pantus, kā tahlat minets, no galwas, bet tīfai swehtu domu pantus. — Stenders esot sahejis rakstīt pašchi Latweeschu tautai. Bet Glūckis, Jüreders, Diehs? Tee gan rakstijuschā, tīfai mahziteem? — Stendera kapa atmena usrakstu worot papilbinat: „Leela is Latwis“. Winsch pat, ishti nemot, Latwis naw bijis. Un ja winsch par to sauzas, tad ta ir leela gariga pahwehribā, ko Latweetis nefin kā zeenit. Tah schis wihrs mums newar stahbit jawa personā preeschch azim Latweeschu tautai ihpachības wifā dabigumā un dšewmā; winsch newar buht „leela is Latwis“. — Neredfigāis Jndriks esot dšhwāis jawa amatus peelodams. Rahdus? Ka winsch bijis kurpeeks un stroderis, to mums netaf netaf. — Neredfigāis Jndriks esot tehtots simboliski Latweeschu tautas litens. Winsch no sifistās allības pahlees dšewas gaismā; Latweeschu tauta pehz wehchības natis peedihwojuse brijwības rihgu. Bet Neredfigam Jndrikim bija sifistā allība un gara gaisma kopā un winsch naw nekād tapis redfigs. Kā tur war rebet Latweeschu wehchības un brijwības laimetu?

Muhsu jaunās rakstneezības mehstures pirmā burtinija spehji dot dāschas finas par muhsu rakstu atihstibu. Bet weenlart tas naw nekāds patstahwigs un pamatigs darbs, un ortārt finu samelischānā, sakahrtoschānā, pahrebaudischānā un spreeduma nobibināschānā naw manama netahda ruhpiā. Sche ir nedroščs materials rakstneezības mehsturei, kas wajaadfibu pehz tahdas grammatas apweerina toti mafā mehā.

Teodors.

No eeschchimes.

a) Waldbibas leetas.

Widšewes kontropolatāis eeredni Jegorows un Sjepurs paanghinati par rewifora paligeem un kanzelejas eerednis kolegiju registrators Menschikows par rehlinu nodatas eeredni.

Rigas pafila kantora preeschchneeks, walstspadomeeks Polidorows, no 10. augusta sahlot uf 2 mehnešchem atwainats no amata un wina weetu pa to laiku ihpildis tā paligs Samsonows.

Rigas apgabala teefas sekretara paliga amata ihpilditāis Andrians Sinawskis eezelis par teefas pristawa amata ihpilditaju ar dšhwes weetu Rigā, Michaila Pawlowa II. weetā, kusch eezelis par

Astrakanas pilsehtas ismekletaja teefneki un tamdeļ isdšests is Rigas apgabala teefas eerednu frita.

(W. G. U.)

Walfas aprinka preeschchneeks Grinewskis pehz nobeeneem gadeem paanghinats par kolegiju afejoru.

(W. G. U.)

Kurjemes gubernatora meetas ihpilditāis, walstspadomeeks Swerbejevs, atwainats uf diwi mehnešchem no fawa amata.

Kurjemes akcijes walde par degwihna dedfinotamu jaunāo kontroleeri eezelis Roberts Rehls.

Grihwās pasta-telegrafa kantori par VI. schchira eeredni eezelis Aleksandrs Bejnofschschentow.

Kurjemes gubernas rentmeistars, kolegiju padomeeks Wilhelmus Gruners, paanghinats par walstspadomeeku.

Lub-Gere un Rogalē eerihtots jauns uradnita jahneela amats ar 420 rbl. 50 kop. algas gada.

(R. G. U.)

Zelgawas Aleksandra skolā skolotāis Molschjanows eezelis Zelgawas augstā seeweeschu skolā, Schades weetā, kusch pehdejais pahrzeltis uf Wastawas mahzibas apgabalu.

Leepajas pilsehtas augstā seeweeschu skolā par Franischu walodas skolotaju eezelta mahjkolotaja N. Ferster.

Talsu pilsehtas skolā skolotāis Juscho pahrzeltis uf Jurjeru.

b) Original-sinujumi.

No Bilderlineem. Nesen sche Leelupē noschikla L., kusch redsedams nahwi azu preeschchā rehgojamees gan sauzis pehz paliga; deemschel tā balis bijuse tīfai sauzēja balis tufnesi. Iai gan dāschā sauzemūs dširdeuschā.

Butte.

No Bormaneem. Bormana muishā pehdeids gaddis stipri usplaukuse. Kur agrā bija rebamas pufagruwuschas un sakrituschas semkopības ehlas, tur tagad to weetā usstahstas glūhtas un staltas. Schowasar tīfai pilnigi pabeigis taitit no semes almineem muhrets ischetri stahwu uhdens tornis. Torna galā atrodas 8 spahni, ar kuru palih, dšihu tad ar wehju uhdens teel no tahdas 200 afu attahstas atas uspumpets mifigi leelā kublā un no turenas ar trubam wabits uf muishu, kur nu kuru reis wajaadfigs. Schi eesais, kura wiswairat pahstān no dšelis, ir ahreemes darbs. Torna apschchējā stahwā atrodas uguns dšehschomee rihsi, kā 4 sregu spehla suta sprize, 2 rokas sprizes u. t. t.

Zelsch no muishas lihds pusotras werkes attahstai pagasta stilai nostahdits ar jaunām stahstām Wahsemes egliem. Tīfai janoschchelo, la lozini teel no jilwekem nolauhti, nogreesti, ja, pat neilgi atpafat 8 pawisam israkti un aifweisti. Pehdiga schme un leeziba par schejeeneeschu semo gara ihglitības stahwollu. Kā jitadi schā finā peem. Wafar-Gropā, kur wifas zelmālas, ehšas un nokalnini nostahditi ar dāschadeem auglu kokeem, la abelem, bumbeereem, kirschem, pluhmem u. t. t. — Un tomēr neweenaom jilwekam nenā ne prahā lozinus apstahdet, teem aplaut sarus, waj arī tā jitadi kaitet. Ai, jil wisai tahju mehš wehl efam pafat jitam kulturāis tautam, ja, kad mums reis ataufis pateesibā laiti, ko brijwajās kulturāis tautas jau tagad rebj?! — is.

No Opefalu. Tagad teel islabota muhsu bānija, kas noteel daudf leelā mehā, nekā tas agrāli bija nodomats. Jumis bānija tīfā līks gluschā jauns un dāstineem. Pahrtāfot israhbijās, la arī torna augščgals jaislabo, tadē, la tas no laita soba jau deegam sagrausts. Winsch arī tīfā no jauna krahstots. Pehbuhwe atlikta uf nahfoshu wafaru, kura jee wifu galigi pabeigt. Tā la bānija atrodas uf augsta kalna, tad stahsta, la warot brijnum tahli rebet — pat Rigas Petera bānijas torni.

To—

No Salbus. Weens no leelakeem Kurjemes meestem ir Salbus; tas jawa plaschuma, kā arī eedfihwotaju staita finā pahrpēz dāschu labu Kurjemes pilsehtinu. Pehz staitijstām finam Saldu ir 2360 eedfihwotaju, kuru starpā atrodas 797 Latweeschā, 635 Wahjeeschu un 928 Schihdi. Eewehrojot pehdejās tautības slaitu, kusch stipri pahrpēj abas pirmējās, ne par weli Lejas Kurjemes Schihdi Saldu dehwe par famu „galwas pilsehtu“ un sohgalige Wahjeeschā faulā par „Judenburg“. Schihdi sche eewehmufchi gandrihfi, bej maf isnehmumeem, wifu tirdšneezibu famās rotās, ar kuru prot tīf ismanigi rihkotees, la godige lauzeneeki nebit nemana, jil weegli katreipi wina suhri pelnitee grafchi eripo jauz befgodigu krahpichānu un wifschānu pirmo jobatās. Iai gan nepeeschch daudf gadeem sche nobibinajās pahrtikas beedriba, kura drihšā laikā atwehra starp neskaitamām Schihdu bodelem sew pilnigu pahrdotawu, tai noluhā, lauzeneeks aifwabinat no pehfigo Schihdu nageem, tad tomēr pehdeje par to wehl maf behdā: konfuzenē nebit ne-esot tīf balliga; lauzeneeki mihtot labāki pirkf sabojatu prezi ar wifotū swaru, pee kuras dabun klast „labas magarischas“, nekā labu prezi ar tainu swaru bej „magarischam.“ Bet zerams, la Schihdineem wina laimigās deenas drihbi buhs slaititas, jo tagad pahrtikas beedribā deen no deenas kuplumā plauhtot, taudis sahļ wairat eewehrot wina swaru un nofihmi un sahļ to wairat eezēnit nekā lihds schim. Pahrtikas beedriba Saldu usshā ishti smehstigu darba lauku, kura menogurdama, ar dāschadeem kawelkeem jilnibamās, tagad war

ufrahdit kreemas sefmes un teizamus panahkumūs. Iai wehl labāki sefmetos wina noluhki un tee sehlahdeem pahrdameem kawelkeem taptu zauri wehl, tad pehdejā generalpafuļē tapa nolemis, taitit sewim namu. Tagad wajaadfigāis materials jau ir peemešs un buhwes darbi top jilhtigi usshākti. Jaumsuhwewetā namā ir nobomats wehl eerihtot oru pahrdotawu, manufakturu preeschch, kuras tagad weenigi atrahdamās Schihdu rotās, atrodas toti spaidoschā apstahdē. Weh tam wehl pahrtikas pahrdotawai ir peeweemota degwihna un spirta leelnoliktawa is Wez. Ruzes grafa Medema spirta distilaturāis eesais. Zerams, la or laiku pahrtikas beedriba pee mums atrahds tahdu zeenibu un swaru, la ismanige, ihkulatimee „Mosus dehli“ no tahs muhs ne ar tahdām „magarischam“ waird newarēd wifst pee sewi.

No Bihdenes. „Mahj. Weefi“ reti kab, waj nemas, neatrodam netahda sinujuma no Bihdenes un apfahrtnees, tadē domaju, la zeen. „M. W.“ sahstajeem buhs patihlami dširbet arī scho to no muhsu pufes, par muhsu sabdshim un dāschadeem notikumeem un atgadimeem ihdeemifschā dšhwē. — Bihdenes wagahts ir weens no leelakeem Zukuma aprinkā; tas ir dšimīs un peederigs knāsu Liemenu dšimtai. Saimneeki famas mahjas ir eepiruschā uf dšimtu preeschch wairat kā desmit gadeem un ir tagad, — greuhjāds gaddis — jentigi nodarbodamees ar femkopibu un loptopibu, puslīf labi pahrtijuschā. Jhdarot preeschch pahris gadeem no waldbibas pufes pagastu saweenschānu, waldbes un teefas finās, tapa teefas finā pee Bihdenes peeweemots Stuhru pagasts. Ari waldbes finā tapa luhlots pehdejo peeweemot klast, bet dibinajotees uf dāschadeem apstahstem un schchereem abu pagastu eeschchējā darbībā, tajā zētā nekā netapa panāktis. Tomēr abi pagasti tagad zel sewim kopigi pagasta namu; to taira eewehrojami leelu no keegeteem patihlamā weetā, Bihdenes bānijas un stolas nama tuwumā. Weetejās dšimtlungis wajaadfigo materialu preeschch tā buhwes gan dahwinaja, gan arī par lehtu zenu pahrdema. Pagasta sabdshwē, sabedrigā finā, pehdejā laikā jil nezil sahļ rāstees dšhwiba, lihds schim tā bija pahral kusa, weejmutiga. Projektejot dibinat tahdu beedribu, kas kaspotu idealeem noluhkeem, netapa nekā panāktis un tapē ihlaja idejas peegreest pahrtikas beedribas dibināschānā. Tahs dibināschānā atrada dšhwu atbāli schejeeneeschu starpā un nu ir tīfā panāktis, la beedribas staiti no waldbibas apstahstas un tahs rihziba ar jilhtigu spāribu usshākti. Tā, la pee dibināschānas peedalljās labš staitis Stuhreneeku, tad beedribu nofauz par Bihdenes-Stuhru pagastu pahrtikas beedribu. Sewischki no leela swara ir tas apstahlis, la pee beedribas dibināschānas leelu simpatiju parahdija weetejee dšimtlungi, tajā parahdimees par beedreem. Beedribas ehla, jeb pahrdotamas lokals, top taitis schejeenes sakstimes zentra, bānijas, skolas un teefas namu tuwumā; tā buhwi isdara uf famu rehliu Bihdenes knāš Liemēns. Pahrdotamas atwehchānā tīf warēd notit ap nahf. jaunu gadu. — Ari tā finā to luhlots sche weizinat sabedrigu dšhwu, la schejeeneeschā, tahds pulnisch jaunleku, sahjis nodarboetes ar teatri, to pehdejā laikā wairat reises sarhlobami un atlahiti israhbidami. Tad wehl sche ir sahjis nobibinates dšewdataju korts, pahliga skolotaja S. lunga wabidā. Eewehrojot wifus schahdus teizamus, kreemus usshākumūs, ir tīfai jawehlas, la tee wif ishā laikā lepolos ar ihpidošchem panahstumeem schejeeneeschem par godu un swehtibu.

Visbulis.

No Ifas gub. Pafarina, Pulwera un W. lgi mums peeschchuschā wairat korejpondenzes, is kurem swarigato pasneechjam zeen. Iostajem: Seenu eewehrojām labu un peeteelochi, jo sahle bija augufe trehna. Rūdhis jau eesahlam plant tā no 15. julija. Par wina labumu waram tīfai prezatees, sewischki wehdē tihrumds tee bija jo labi isdewuschēes. Ar kweeschu rāschu waram buht meerā. — 21. un 22. julijā usnahza stipras natis salnas, no kurām grik un profas waj pawisam nofala; tapat fieni un lacupeku (wupinu) lahfi. Karupeku rāschā tamdeļ buhs gauschi mahja. Waj schi fala tahju apgabalu aifnehmufe, nefinam, finam tīfai to, la ta bijuse wifās Latweeschu nolemets, kur wina padarija leelu postu, jo tīfai pašchās augstāis weetās wehl kas palizis neaifstāts un nemaitats. Tā tad mums isjuduschās wifas jautās zerības uf bagatu rāschu. Wādhis, newar teikt, bija wif deegam labi, tīfai dāschās weetās lini un profas leetus truhkuma dehj bija tahdi tā pawahji. Pehdejā laikā, nedēlas trihs, no julija sahstuma naw bijis leetus. Karsums bija ap 30° R. ja, dāschās deenas pat fneedjās lihds 40 gradeem. — Ari garnahschāi sche usjilhtigi ween peefopj famu amatu, dāscham labam aifwehdami tā kumelini seh arī lo zitu notschepdami. Nesen apafat tahds muishā (Welebejas aprinkē) is kantora zaur logu isfogta naudas lahde ar dāschadeem muishas pahreem. Lahdi ar papireem otrā deenā usghaja dshl, bet nauā 300 rbl. tā pagalam tā pagalam. — Pawasari, tīf to koleem lapas ihplautā, wina eesahle ehst lahds tahrs. Mehjā, sewischki ojolu dāschās weetās, pat wairat deefinas leeli, bija gluschā be lapam un isstahjās laiki, la seemā. Julija eesahkumā schis tahrs palika par taurinu, kuru nu leelā mehā lido pa mehdu, bet lapu waird neaifstā, tā la koki atkal eesahla sahlot kā pawasari. Wehletumees dabut finat, kur gan sche tahri agrā

Rīgas Hipotēku beedriba.

Beedribas kantoris

no otrdeenas, 10. augusta 1893. g. iebrot,

atrodas

Rihter-eelā Nr. 14.

Direkzija.

Schulze-Benkowsky

wisleelakais panoptikums pasaulē, saņemots ar zoologisku iestādi un specialitatu teatr

↔ uz Zehkaba laukuma ↔

ir atvērts ik katru deenu no pulksten 10 rihtā lihds pulksten 10 wakarā.

Wairaf nekā 1000 wehrā nemannu leetu.

Wisjannakais tagadejā laikā: Profesors Wirchows, Edisons, barons Hirschs, Kineeschu mandarins, skaitā Polceta trihs naudas wiltotaji, weena nakts Parises apakšsemes gangōs (katakombās), daschadu tantu slafas, Peruanas mumijs, wairaf nekā 2000 gadus weza, u. t. t. **Leelā panorama:** Tschifagas pasaules iestāde, jemes trihschana uz Bantes salas, Masfawa degschana u. t. t. **Zoologiska iestāde:** Leels mehrafatu nams, schimpanse (mescha zilwels).

↔ Spezialitatu teatrī ↔

katru stundu noteek israhdes, kur nakt preekščā: **Miss Simona**, slawenā tšchubsku apbuhreja. Wilsu tšchubskā rahdschana. **Wisleelakais brihnums pasaulē:** Sehns **Dobos Janos**, 14 gadi wezs un 9 kilo smags, no profesoreem nosaukts par

„Butnugalwu“.

Maksa par ee-eju panoptikumā un uz israhdem tikai 25 kap., behneem 15 kap. Katalogs preekšč panoptikumā 4 walodās à 10 kap. **Leela anatomiska nodala**, atwehrtā tikai preekšč pērauguschēem un peekldeenās preekšč damam. Katalogi à 10 kap. **Wifas tswakas finas atrodas deenas programās.** — Israhdes noteek katrā pilnā stundā.

A. Danzigera

Rīgas twaita trahsotawa un kimitka masgaschanaš cetaise

peenem wifas pašu austas drahnās, tā ari wadmalu un puswadmalu u. t. t. preekšč trahsotanas, ta uenoptlūt, preekšč welschanaš, usfahrschanaš, schlehschanaš, preekščanaš un degadeschanaš.

Gewerhojot to, la sabilla schini gadā preekšč schahdeem darbeem dabujne wisjannakās maschinas, wina sches darbus war pabarit

lehtaki un labaki

nekā lihds schin un wadmala u. t. t. top pataisita lahda pat tā bodes tuhfo un dubelstofs.

Wifas dsijas

top wiohigtaki un wiolehtaki wifas trahsotanas lihpi, pee lam dsijas nemas nesawelas.

Peenemschanas weetas:

Riā: Gelfchrigā, Stabenu eelā Nr. 4. Peterb. Alchrigā, Aleksandra eelā Nr. 13. Terbatas eelā Nr. 13. Remeles eelā Nr. 5. **Šitās weetas:** Jurjewā, pee Gd. Friedrih. Jelgamā, Wista eelā 8. Lutumā, leelā Wils-eelā pee Breimana. Zehfīs, leelā eelā, Kischneela namā. Dminskā, Rīgas eelā. Wleflawā, pee M. J. Koffa. Wilmā, pee M. Strutinski. Sabillā, pee R. Arenšberga.

Telefons 506 un 507.

I. un II.

premiju aishnehmuma apdrojchinaschana pret amorfisaziju.

Rīgas komerzbankas sarn kantoris, senal

C. S. Salzmann.

Wihnu tirgotawa un schampannu fabrika

Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehš Frantschu parauga (quelles rubijs) pagatarotōs no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rīgā, Grehzineelu (Sinder) un Maršaleelu stahri.

Skolam wajadsigās leetas,

las aishitas par wislabalajām,

leelumā un masumā

par wislehtakām zenam dabujamas manā papiru, rakstomu un sishnejmumu leetu pahrdotawā, kontu grabmatu un fuwertu fabrikā.

Augusts Lyra.

Weikala atwehrschana.

Ar scho pagodinos zeen. publikai pašmot, ta esmu atwehtris, scho Karla eelā Nr. 33, pee Daugawas tirsus, pretim dselšzeta istta wif material un kolonial preekšču tirsotawu

Uspolidams laipnu un pareisu apkalposchānu un labas prezes pahlehtām zenam, luhdsu laipni mani manā jaunā weikalā jo beelch apstellejumeem pabalstīt.

Ar augsteeidū

A. Jankowsky.

Jaeger un beedra wihnu pahrdotawu

Leelā iijwehtē Kreewijas

un ahssemes wihni,

foujaks, rums, araks, schampanja u. t.

Woliktawas:

Jelgowā pee C. Torchioni (M. Klüßmann). Leepajā pee J. N. Wamonow.

**„Waldibas Wehnescha“ (Nr. 173)
Kolerā sīnās.**

			fašt.	nom.
Mastkawas pilsēta	no 1.—2. aug.	90	36	
Nikolajewas	1.—3. "	3	1	
Kalifčas gubernā	1.—4. "	97	33	
Donas kasaftu apgabala	1.—2. "	245	109	
Astrakanas gubernā	18.—24. jul.	2	1	
Bezarabijas	25.—31. "	2	1	
Kasjanas	25.—31. "	75	28	
Kalugas	25.—31. "	8	7	
Kijewas	25.—31. "	529	184	
Kostromas	25.—31. "	3	1	
Minstas	25.—31. "	32	15	
Nižni-Novgorodas g. *)	25.—31. "	468	191	
Samaras gubernā	25.—31. "	198	75	
Simbirskas	25.—31. "	31	11	
Tamboras	25.—31. "	2	1	
Kerjonas gub.	no 27. jul. līdz 3. aug.	54	22	
Kubanas apg.	27. " " 5. "	24	7	
Kutaifjas gub.	29. " " 4. "	16	5	
Tifljas	27. " " 2. "	11	6	
Kolerai līdzīgi slimības atgadījumi bija:				
Peterburgas gubernā	no 25.—31. jul.	14	—	
Peterburgas pilsēta	2.—3. aug.	1	1	

Ro Riga s.

Widsemes gubernators M. A. Sinowjewa šis pabrūzis no sava atvatinājuma zelojuma un ahrsemem atkal Rīgā.

Uš brijweetam elementar-skolās peeteišchanās šogad bijuse reti leela. Rā „Dina Žig“ šino, tad tai žeribā, dabut brijwskolu, pawisam eesneegti 555 luhgumi, no kureem eewehroti tikai 351 luhgums. Atlaista tikuse 167 skolneekem un skolneezem wisa un 184 tikai puse no skolās naudas. Tā tad atraiditi tikuschi 204 luhgumi. Waj tas teescham naw wisai behdigi eedomajotees, ka warbut leelakai datai jeb ari tikai kahdeem no scheem 204 japaleef bej jeb kahdas stolas iglihtibas, tur muhsu deenas 19. gaduštmena beigās gan wairs nelahdi nedrihtstetu notikt, ka kulturalas semēs un walskis jel weens weenigs usaugtu garigā tumšbā, nedabujis wisweentahrschafas elementarās iglihtibas. Par to wiseem spehkeem ruhpetees un gahdat gan buhtu žilwezes wiswehtafais peenahkums. Zerešm, ka pilsehtas walde eewehrodama, ka wismaf elementarā iglihtiba, fchi masinā, neezigā dštelstelite no gara gaismas, nepeezeschami wajadsiga ari wisnabadfigatajam pajaulē pilsonim, turpmat elementariskolās eerihkos wairat brijwweetu.

Par muhsu tehnižu labeem panahumeem waram tikai preezatees un schahm teizamajam eetaisem nowehlet wehl jo kuplatas sekmes. No 1. julija līdz 1. augustam tehniža Nr. 1 eenehma 528 rbf. 43 kap. un tehniža Nr. 2. 279 rbf. 64 kap., tā tad pawisam kopā 808 rbf. 7 kap. Ždots turpreti tani pašā laikā, par 100 mahrz. tehjas, 41½ pudeem zukura, algam, inwentaru, šwezem, kerošinu u. t. t., pawisam tika tikai 655 rbf. 25 kap., tā ka wairat eenehnumu bijis par 152 rbf. 82 kap. Atšhdami kreetno nolahku, turu ar tehnižam grib ašsneegt, mehš ari no sawas puses tohm peesuhitjam „Mahjas Weesja“, lai tehnižu apmeklatajeem buhtu patihkams un derigs laika kaweliks. Wums schai šinā seloja žitas schejeenes Latweeschu laikraštū redakšjas, tā ka tagad tehnižās war dabut lašit wisus Rīgā išnahluschos Latweeschu laikraštus, tā ari „Рижскій Вѣстникъ“.

Žeen. lašitaji atzerešes, ka išt. num., šinodami par „Deen. Lap.“ redaktoru J. Pleeschana šgu, ka tas ašžetojis uš ahrsemem, lai tuwaki eepašihkos ar tureenas apstahkeem — no sawas puses eetoizam, ka šairam Latweeschu redaktoram, waj ari tahdam, las par ahrsemem rakšta, deretu ari pašam kahdu laitu uštutees ahrsemēs, jo ir un paleef neapghahama pateehiba, ka tas, kas pats naw ahrsemēs bijis un

tur naw eepašimees ar semem, tautam un winu eerascham, tas ari, lectu šingri nemot, pawisam newar buht deesgan spehjišs par žitām semem un tautam lo rakšit un spreest. Schai leetā gluschi tapat, tā, ja grib labi pašit un šaprost kahdu dšjeueku, tad ja eet wina dšjeas semē. Tas schim brijšcham ašfšis no it katra bespartejista un žil nežit nopeetna domatoja. Tadēt ari pehdeja laikā waldibas par geograšjas profesoreem ištredš tikai tahdus, las jo daudš želojuschi, tā peem. geograšjas profesori Wojelows un Petri — Peterburgā, Mahels — Beipsigā, Dis Krūmels — Rihle, Bechuel-Loesche — Ženā u. t. t.

„Baltijas Wehstnešis“ nu no sawas puses par schahdu padomiu nesinot neta žita. tā pateihtees — turpretim preešch „Deenas Lapas“ redaktora tas šm daudš wairat padoma, lai Pleeschana šgs „šawu fihko, šhtalās eepošišchanās laizimu ar ahrsemju apstahkeem pagarinatu un leeti ištletotu, jo esot peedšiwots, ka dašchi wairat gadus ahrsemēs uštutees, tomēr nepašehdami šhtaki eepašihtees ar tureenes semem un tautam, nedš ari pašihstot šawu šemi un tautu.“

Mehš turpretim neschaubamees, ka Pleeschana šgs ne wisai ilgā laikā, ahrsemēs ušturedamees. jau buhs kreetni ween daudš redaktoram wajadsigo šinibu peesaminajees, jo wina laikā wadiā „Deenas Lapā“ atradās par ahrsemem daudš pateišafas šinas, neta dašchds žitds Latweeschu laikraštids, tamdeēt tam drošchi ween peetitu ar ihšaku laiku. Pleeschana šga, tā ari katra žita ženschanos, kahdā leetā tahkaf iglihtotees un paplašinat šawus eestatus, waram katra reiš tikai ar leelako preeku apšweikt, pat tad, ja šarp nūms un tahdu žensoni pašahwetu domu šarpiba, turpretim par tahdeem, las eedomajas jau deesgan gudri ešam, neredšejuschu žitu šemju un ar tahm šhtaki ne-eepašimusches, buht spehjišgi par tahm tomēr wiju lo rakšit, waram tikai nopušttees. Ja, tahdeem, nūms schkeet, gan wajadsetu ihši daudš gadu uštutees ahrsemēs, lai par tureeni waretu lo poreišu mehšit, tā ari šawus peedšiwojumus par tahdeem, las ahrsemēs uštutees, ar drušku wairat leetprateja ašim apstahit un apšwert, waj tee tikai naw eedomibas augti. Bet naw jaschaubas, ka pat schahdi lepnee eedomigee wišufinataji ahrsemēs ar laiku paliktu prašigaki, jo tur wairs nesatiktu šawu eedomihu domu beedrus, las katra winu ištufumu, žil nepareišs ari tas nebuhtu, ar gawilem apšweiz, jo ahrsemēs šinibā walda šingra kritika un tahdejadi it katraš teel šumts uš preešchu un rants laika štraumei lihdsi.

Sipstefu beedriba, kura Maršal-eelā Nr. 1 šahija ihši ilgu laiku (21 godu), tagad šew ištredšijusees žitas telpas Rihter-eelā Nr. 14, tur ta ari jau pahkrawajusees uu usahkuse šawu darbibu.

Sahhibas beedr. „Sauls“ 8. augustā noturetā pilnā šapulžē par beedribas preešchneeku eewehleja A. M. Bahžu; par wina weetneeku M. Žr. Tiltinu; par kaseeri J. Graufi un par rakštwedi R. Bahju.

Skolas preešchneeks Gregors Wielrošes šgs no medizinas departamenta un kuratora padomes dabujis atlauju, mehšit tahdus behraus, jauneklus un jaunawas, kwi rautsa walodu.

Rīgā nesem uš Ramarina, barona Stromberga u. d. ž. šgu ušmudinajumeem nodibinajusees un jau no Baltis Wehnižas pahrwaldes apstiprinata kahda aulesschotaju beedriba, kura šew špraudusees par mehškri, šekmet un weizinat širgu audšeschanu Baltijā. Žannā beedr. par goda preešchneeku tika eewehlets grafs Woronzoms Dašchlowš, par preešchneeku Widsemes gubernators, generalšitnants Sinowjews, par preešchneeku weetneeku generals barons Offenbergs, par sekretaru Bartlay de-Tolli. Lai beedriba ašsneegtu špraušto mehškri, tad ta nodomajuse ištihkot schad un tad šazenschanos aulesschochanā. Pats par šewi šaprotams, ka ja grib kreetni aulesschot, tad ari wajaga weetas, kur to war daris, tapat dašchodas eetaišes. To eewehrodama beedriba no pilsehtas uš 20 gadeem pēc otrā ganibu dambja nomajuse 127 puhra weetas šemes par 2159 rbf.

gadā — un tāiša tribinas preešch škatitajeem, tā peem. weemu ar žuntu, kur telpas kahdam 1000 un otru bej žunta, kur telpas kahdam 500 personam, eerihko žetu aulesschochanai, štaškus širgeem un žitas nepeezeschami wajadsigas leetas. Beedribā, kurai jau ap 100 beedru, ušnem, tapat tā žitās, žaur baloteshanu. Beedru nauđa 100 rbf. gadā. Kas negrib maksat 100 gadā, tas war ari maksat beedru nauđas 500 rbf. uš reiš. Beedribas pirmais šazenschanos ištihkojums aulesschochanā nolikts uš 19. augustu šch. g. Par to tuwafas šinas šudinajums.

Žeetumneeka beehschana. Uš 6 mehnescheem žeetumā notesafais žeetumneeks, Schihds Širichs Blechera, 4. augustā, wedot uš žeetumu, žaur blehdibu ašwabinajas no sawa wedeja — šaldata un aššehdšja. Bež wina top meklets.

Sahdšibas. Šs Žohanas Želagin dšiwolkta, Šumorowa eelā Nr. 4, 6. augustā žaur eelawchanos ištiga dašchodas drehbes un žitas leetas, apmehram 270 rbf. mehrtibā.

— Nakti uš 6. augustu ištiga išt Rauguru frogu behniju telpam drehbes un žitas leetas, apmehram 285 rbf. mehrtibā.

Peepescha nahwe. Sawā dšiwolkta, Šmofenskas eelā Nr. 4, 7. augustā peepeschi nomira 52 gadus wežais šemneeks Leopolds Trei. Bež ahršu ištufumeem nahwes žehlons bijuse širdštreefa.

Šewainofchana. Katrinās dambi 7. augustā šarp fabrikas šrahdneekem ištžhlās pluhšchanās, pēc kam diwi, Karlis Dambis un Žuhnis Kahršlinsch, tita til wahrigi eewainoti, ka toš wajadšja nowest šlunnizā.

Ugunšgrehki. Nakti uš 8. augustu, ap plšt. 8, Grahwju eelā Nr. 43, ištžhlās ugunšgrehks, kurš kahdu tola namu apstahdeja un dašchus šchukhnus pawisam ištostija. Šaudejums apmehram 5000 rbf. leels. — 8. augustā, plšt. 9 rihā, ašdegās Beša fabrikas žuntis, Brunneeku eelā Nr. 28, bet ištewās uguni tuhlin apšpeest. (R. P. P. A.)

Rugneeziba.

Iwaikonis „Deutschland“ (kapt. S. Š. Šteffens), kurš šestdeem, 7. augustā, atšahja Rīgu, bobamees žetā uš Rībelu, pirmdeem, 9. augustā, aššneedša Trawemindi.

Iwaikonis „Olga“ (kapt. E. Šfeisler), kurš šestdeem, 7. augustā, no Rīgas dewās uš Štetinu, pirmdeem, 9. augustā, pulšt. 4 pež pud., nonahžis Šwinemindē.

Līdz 11. augustam 1893. g. Rīgā atnahkuschki 904 lugi un išt gabkuschki 876 lugi.

Išt muhsu weesigās šadšihwes.

Žonataņa beedr. šweštdeem 15. augustā šch. g. ištihkos „puku balli.“

Wahju amatu beedr. šahlē buhs šweštdeem, 15. augustā šch. g. Rīgas Latw. teatra altera Roberta Janšona šga amarišchanas benefiže, peestahjotes pēc Wahžu štatutes ahrsemēs. Ištredš štatu lugu — „Triš deenas špešmana muhschā.“

Žeribas beedr. šestdeem, 14. augustā teatris, Rīgas Latw. alteru šarihšots. Ištredš šoku lugu „Onulis“ jeb „Julas aš žufam.“

Walejas wehstules.

Wisbulim — Wihdene. Pateizamees. Šubšu šaino peefolijumu ar preeku peenemam. Rodoligi šnojumi mums buhs arweem mihli. Šubšu korešpondenšes, tā redšet, jau eewetotas muhsu awišes šlejš.

W. A. — Šm. . . Apžerejums „Ej nu šafini?“ newar tilt eewetots „Mahjas Weesja“, jo tas preešch ta pahral pawiršch un nepamatigs darbs. „M. W.“ jo šhli šjā eesuhitots rakštus un ušnem tagad sawās šlejš tikai pamatigus un šodoligus, kritiškā garā šaraktištus rakštus, lo deretu šairam eewehrot, las preešch „Mahjas Weesja“ lo nodomajis rakšit un tamdeēt šanemt wisus spehkus, bet newis tikai šaut tā ušrakštit.

N. Kalnm. Pateizamees par šuhitjumu. Atšildi dabušet turomal.

Šihst. — Šaitawā. Bež Rīgas pašta šantora preešchneeka, tā ari Štulmanu pašta šantora preešchneeka šgu ištmelejeem špreechot, „Mahjas Weesja“ šateu reiš šahrtigi nolukwis ištajās rotās, šam tas adrešets.

A. A. — Auzē. Loti pateizamees par širnišo awšweizinajumu.

Šubšu wehlejumos ar preeku ištildišim.

is — N. Šinojums pahral nowejošes, lai lo ušnemtum.

W — ru J. — N. Wiš eesuhititee dšjoli „Ašaras“, „Watarā“ un „Waldā pule“ neder. Papeeschchu wajaga eepašihkos ar dšju un dšjeas ištumeem, eelam parahdas atšahhibā. Wispirms jāprot šollei šihgas ušwišt un tad tikai jāšat pate šollei šandinat.

E. Pulw. — Gluhwā. Aplaufšginajusches pēc šchejeenes eewehrojamašam širnam: Dwandera, Šellmera un Peruma, dabujam par atšildi, ka wini tahdus weifalus noligst tikai šchepat Rīgā. Šudšit top aprešinatati pež Šollandeschu šwara, aušas pež labuma. Šrakšis nolihgumi turpat jāššina. Par pudu aušu, las Rīgā atweetas, tagad maksā 70—72 kap., par rubšem 70 kap. pudā. Šuhitit war maifds, jeb ištšbitu. Ja labibu newarat šchurp uš Rīgu atšuhitit, tad weifalu wajadsšes ištardit turpat. Šed.

*) Epidemija, tā šino tureenes gubernators, no 7. augusta šahlot eewehrojami masinajusees.

Deewalpojumi.

Sweetheden, 15. augustā 1893. g.

Sahna basnija	pulsten	9	mažtajs	Bernewigs.
Gertrudes basnija	"	2	"	Cand. Blutte.
Jesus basnija	"	1/2	"	H. Walters.
Martin basnija	"	2	"	Bergmanns.
Trišveenedas basn.	"	9	"	Laube.
Bahwila basnija	"	1/2	"	Fromms.
Kutera basnija	"	1/2	"	G. Walters.
				Paultšens.

Tirgi un uhtupes.

Wairakšolīšanā pabrōds:

pee Zehfu-Wallas Meerteefnefču Sapulžes:

23. augustā.	Peterim un Jehlabam Salfšeem peed. Kalna- Uplenu mahjas (30 daħd. 76 gr. leelas) — Stur- jenes pilsmitšā, Zehfu apr.
23.	Karla Silba namu — Wallā pee Jaunās celas Nr. 108.
23.	Karlim Skrodelim peed. Inftu mahjas (17 daħd. 27 gr. leelas) — Alftwiku muišā, Wallas apr.
23.	Jahnim un Peterim Lauššeem peed. Diklu mahjas (26 daħd. 16 gr. leelas) — Kumefteru muišā, Wallas apr.
23.	Jahnim Liltinam peed. Klungitu mahjas (21 daħd. leelas) — Rehfatas muišā, Wallas apr.
23.	Jehlabam Seltinam peed. Krehftinu mahjas (22 daħd. 35 gr. leelas) — Rehfatas m., Wallas apr.
23.	Jurim Weidnam peed. Klintu mahjas (28 daħd. 23 gr. leelas) — Rehfatas muišā, Wallas apr.
23.	Jehlabam Krautlim peed. Sahlfīču mahjas (23 daħd. 40 gr. leelas) — Rehfatas m., Wallas apr.
23.	Reifšam Krauzim peed. Krauzu mahjas (19 daħd. 32 gr. leelas) — Rehfatas muišā, Wallas apr.
23.	Jehlabam Sturftanam peed. Rehrtonu mahjas (12 daħd. 84 gr. leelas) — Kalna muišā, Wallas apr.
23.	Jehlabam Rebanam peed. Dfču mahjas (16 daħd. 80 gr. leelas) — Lūhjes muišā, Wallas apr.
23.	Bahwilam Ištufsim peed. Jaun-Rudin mahjas (13 daħd. 2 gr. leelas) — Lūhjes muišā, Wal- las apr.
23.	Frijim Danielam peed. Semifču mahjas (21 daħd. 51 gr. leelas) — Lūhjes muišā, Wallas apr.
24.	Mitum Sifmanim peed. Lejas-Mindaugu mahjas (20 daħd. 84 gr. leelas) — Wej-Drufstu muišā, Zehfu apr.
24.	Andrejam Dreimanim peed. Stalidfonu mahjas (14 daħd. leelas) — Dīfču muišā, Zehfu apr.
24.	Reinim Gribftim peed. Wesunamu mahjas (22 daħd. 8 gr. leelas) — Wehrfones pilsmuišā, Zehfu apr.
24.	Peterim un Jahnim Paigteem peed. Raiwes mah- jas (23 daħd. 23 gr. leelas) — Smiltenes pils- muišā, Wallas apr.
24.	Jehlabam Braueram peed. Preebes Inlenu mah- jas (32 daħd. 23 gr. leelas) — Gulberes mui- šā, Zehfu apr.
24.	Schlehtnam Peterfenam peed. Lejas Wej-Lublu mahjas (17 daħd. 74 gr. leelas) — Ramfas muišā, Zehfu apr.
24.	Peterim un Jurim Rufeem peed. Greetanu Rufe mahjas (19 daħd. 7 gr. leelas) — Rehfatas muišā, Wallas apr.
24.	Karlim Knolam peed. Zefuku mahjas (16 daħd. leelas) — Seltinu muišā, Wallas apr.
24.	Jahnim Ribleram peed. Leel-Melbared mahjas (22 daħd. 45 gr. leelas) — Jaun-Peebalgas mui- šā, Zehfu apr.
24.	Andšam Weifpalam peed. Lejas Sinefču mahjas (14 daħd. leelas) — Wej-Peebalgas muišā, Zehfu apr.
24.	Inbrifim Baltgailim peed. Maj-Olmu mahjas (13 daħd. leelas) — Wej-Peebalgas muišā, Zehfu apr.
24.	Jahna Marlaina semes gabalu — Wallā pee Welfandra celas.

Tirgus finas.

Rigā, 11. augustā 1893. g.

Labības pcewed maj. Tirgū walda pušlids klufums. Senas
šahabas:

Rudņ, 120 mahz. fm., malfā 70—73 lap. pudā; uš sep- tembri waj oktobri 70—72 lap. pudā.
Reefši, šahaweti, 100 mahz. fm., 78 lap. pudā; Kur- femes 72—75 lap. pudā; Kreewu, peħz labuma, 60—70 lap. pudā.
Kweefši, Kreewu, 125 mahz. fm., 91 lap. pudā un 129 mahz. fm., 93 lap. pudā.
Rufas, Kreewu, 74—76 lap. pudā; Kreewu, uš septembri waj oktobri 71—73 lap. pudā; šahawetas aulfas malfā 73—75 lap. pudā.
Pinefklas, brāfka, 87 1/2 ^{0/100} , 142 lap. pudā; ņepju feklas, 87 1/2 ^{0/100} , uš septembri waj oktobri 143 lap. pudā.
Kanepes uš septembri waj oktobri 115 lap. pudā.

Naudas papiru zenas.

Peterburgā, 11. augustā 1893.

Buņimperiali par gab., jaunee	7,80	7,83
Muitas ņuponi par 100 rbl. ņelā	155 3/4	156 1/2
5 ^{0/100} bankbiletis 1. iņlaidums no 1860. g.	102 3/4	103
5 ^{0/100} " 2 " 1861. g.	102 1/4	102 3/4
6 ^{0/100} ņelā rente no 1883. g.	158 3/4	159
5 ^{0/100} " 1884. g.	162	—
3 ^{0/100} ņelā aiņnehmums no 1891. g.	—	—
5 ^{0/100} Auņtruma aiņnehm. no 1878. g. ā 1000 rbl.	101 1/4	101 3/4
5 ^{0/100} " 1879. g. ā 1000 rbl.	101 3/4	102 1/4
5 ^{0/100} premiju aiņnehm. I. iņlaid. no 1864. g.	237	238
5 ^{0/100} " II. " 1866. g.	222 1/2	223 1/2
5 ^{0/100} muiņšn. agrarbanf. prem. fiħlu ņimies	192	192 1/2
5 ^{0/100} walfis dņelņeļu rente	—	103 3/4
4 ^{0/100} eefņšemes aiņnehm. (1887.)	—	95 1/2
4 ^{0/100} Kreewu konf. dņelņeļu aiņn.	151 1/2	—
4 1/2 ^{0/100} Kreewu. ņemes kred. fiħlu-ņimies	156	156 3/4
5 ^{0/100} Peterb. piņf. oblig.	101 1/4	101 3/4
5 1/2 ^{0/100} Dref. piņf. obligacijās	—	101 1/2
5 ^{0/100} Hartomas agrar fiħlu ņimies	—	101
5 ^{0/100} Wifitas	—	101
Peterb. Diskonto bankas afj.	455	459
Rigās kom. bankas afj.	305	—

Berlines birņha.

24. (12.) augustā 1893.

Kreewu kredit-bif. par 100 rbl. laņņa	210 30 ^{0/100}	210 70
" 100 rbl. uš aug. beigam	210 50	210 75
" 100 rbl. uš sept. beigam	210	210 50

*) 1 walfis-marla = 47,55 lap.
Lendenge preefņch Kreewu naudas papiecem: ņlaħbana.

No ahrjemem.

Wahzija. Wehl neħit naw ņagaħdati wajadņige
libņekli kara ņeħla reformas ņaurweņņanai, wehl
neħit naw aprimis muitas lafņch ar Kreewiju, kaņ
Wahzu tautai ņaħpigi ņaħuhtams un lā kaħds nepa-
neņams ņlogš nospeefch Wahzu induņtriju, tā ka dau-
bņam fabrikam wajadņeja apņaħtees darħibā un atlaift
ņrahdneekus, kaħ jau atkal Wahzu preefch, lā peem.
„Köln. Zig.“, „Berl. Tagebl.“ u. ņ., parahdas ņino-
jumi, ka Wahzu walħiba, gribedama taħdi pawaitot
kara ņloti, ka ta eefpeħtu pahrwalħit Seemefa un
Baltijas juħras, lā ari wajadņibas briħdi pat uņbrukt
Franzijas, nodomajuņe driħsumā walfis ņaemā (reihņ-
tagā) peepraft ņchim noluhkam wairaf milj. marfu.

— Ķil pahrak ņaħpigi ari Wahzijas ņaħuhtams
muitas lafņch, par kura driħsu nowehņņanū tiħlab
Wahzi, lā Kreewi waretu tiħai preezatees, redņams,
iņ kaħda Memeles piħņeħtas Keifaram Witumam
eefneegta rakņta, kurā wifai beħdigi teħlots ņaħwo-
klis un apņakti, kurōs ta ņaur muitas karu eekfu-
wufi. Daudņ fabrikas ņeħgtas, miņsums ņrahdneeku
beņ darba un ņinams ari beņ maiņes.

— Rā no droņņas puņes ņino, tad Bremenē turp-
maf eelaidiņhot tiħai taħduš iņņetotajuš iņ Kreewijas
un Galizijas, kuri waresħot uņrahdi atplezibu, ka
tiħlab tee paņņhi, lā ari to leetas, Ruħlebenā pee
Berlines deņiņņizetas.

— Berlinē, 23. (11. augustā). Iņ Goħas ņino,
ka herzogs Ernņis miris.

Anglija. Reņi gan kur buħš tiħ teizami orga-
niņetas ņrahdneeku ņabeedribas lā Anglijā, kaħez ari
ņrahdneeku ņtreiņs apbriħnojama meħrā iņņlatijas.
Geweħrojamas ņinas ņlaiteem par ņcho ņtreiņi paņneef
awife „Journal de Debats“, peħz turas apreħņina-
jumeem ņrahdneeki iņneħetas paņauħē 11,000,000
franku (frankš peħz kurņa ap 40 lap. leels) algas,
ogfu rakfumu iħpaņņneeki 2,000,000 franku peħnas,
dņelņņeži u. t. t. 3,625,000 franku wedamas naudas,
twaitoni 4,125,000 franku fraktņnaudas, fabrikas
10,500,000 franku eeħnumumu, privatperņonas ņaur
leeliftu ogfu zenu zelņņanos 6,250,000 franku. Tā
tad wiņņ ņaudejums ņneħdas liħdņ 37,500,000 fran-
keem jeb apmeħram 15 milj. ruħteem. Lai nu gan
ņeħe ņlaitee weenā jeb otrā weetā neħis glufchi pareiņi,
tadē ka ņaudejumi uš mata pawifam naw apreħņinami,
tad tomēr iņ teem weegli noņlaħņņtams ņtreiħa ņwars
un noņime. — Peħz jaunakām ņinam iņ Kardifas
22. (10.) aug. daudņ ogkurazeju ņawu darbu jau
atkal uņneħmuņchi un ņrahdneeku ņtreiħs Deenwidus-
Weħņe uņņatams gandriņ jau waj par beigufchos.

— Apaņņanam 22. (10.) aug. peeneħma Glad-
ņtona preefņchlikumu, peektdeen, 13. augustā beigt
ņaħiħņites (debates) par Ķru paņħwalħibas reformu
(honreulu biħu). Eħo ņoli ņirmais walfiswiħrs Ķutās
peeņpeefņis ņpert tadē, ka konņerwative wiņwiņadi
luħfoja aiņlawet un nowiņzinat ņcha ņwarigā jauta-
jeena apņpreeņņanū.

Franzija. Rā jau bija pareħņams, tad, lai gan
galigi weħņņanū reņultati buħš ņinami tiħai 22. aug.,
kaħ buħš pahrweħņņana, tomēr jau war teiħt, ka
republikani weħņņanās ņpiħdoņchi uņwarejuņchi. No
pawifam weħlamā 581 tautas weetneeka, agrako
576 weetā, jau ņinami 566 weħņņanū iņnaħlumi.
Geweħleti 312 republikani, 13 peeweenotee (rakņtee),
30 ņozialisti un 56 konņerwativee. Par 15 weetām
wehl naw dabutas nelahdas ņinas. 155 weetās ja-
pahrwēl, tadē, ka tur neweens kandidats naw dabuņis
peeeteekofchi daudņ balņu. Tā ka pahrweħņņanās
wiņwairaf ņeribu republikaneem, tad tee eemantos
iħņti daudņ jaunu weetu. WeĶajā tautas weetneeku
ņaimā bija: 357 republikani, 164 konņerwatiwi, 47
bulanņiħņti un 8 ņozialisti. Tā tad, lā redņams,
wairojuņchees ari ņozialisti, lā iņniħņuņchi turpretim
uņņatami bulanņiħņti.

— Par weħņņanū reņultateem preezadamees ņala
awife „Temps“, ka Franzija ņaur to peerahdiuņe,
ka ta ar weenadu ņingrumu dņenotees peħz diwām
leetam: pirmlart peħz ņingras un taiņnas republika-
niņkas walħibas un otrkart peħz darħigas un meħ-
renas politiņas.

— Ege-Morā 5. aug. iņņeħlās ņarp Franzihu
un Italeeņhu ņrahdneekem aņinams kautiņņch, kuru
iņdewās apņpeeft tiħai ar leelām molam. Nonahweti
pawifam tiħa 15, ņarp kureem 5 Franzihu; eewainoto
ņlaite ņneħdas pahri par 60. Rā zehlonis iħai
leetā uņņatams tas apņiaħlis, ka Italeeņhu ņrahdneeki,
leħtati ņrahdadamī nekā Franzihu, bija peħdejeem
ņaur to ņipri konņurenti. Sadurņņanās iħņti eefahħās
tā: Franzihu ņrahdneeki 3. aug. dewās no Ege-
Moras aplahrtne atrodofcham juħras ņaħls bedrem
uņ Belaiņu, zeredami tur, lā arween, atrast darbu,
bet tur bija jau peenemti 600 Italeeņchi. Tomēr
neņatotees uņ to, tur peeneħma 150 Franzihu ņrahd-
neekus. Italeeņchi, driħņ peħz tam atnaħdami un
redņedami, ka peenemti Franzihu, par to tā ņaduņ-
mojās, ka kaħdi 140 Italeeņchi uņbruka Franzihuem.
Par to Franzihu neņeħehligi ņaħņuta un tā ka to
galu galā bija daudņ wairaf, tad Italeeņchi tiħa
breeņmigi peeħanti. — Miniņtru preefņņneekš Dipijs
eewainoteem, lā ari nonahweto Ķimenem dahwinaja
2000 franku ar noteikumu, tam par iņdalijumu paņinot.

Italija. Notikumi Ege-Morā Italeeņchus tā
uņbudinaja, ka 8. augusta wafarā Romā Franzihu
weħņneezibas un Franzihu ņkolas preefņchā tiħa iņda-
rita leela manifeņtaĶija. Rā „Agence Stefani“ ņino,
tad 21. (9.) augusta wafarā, pa kaħda konĶerta laihu,
manifeņtaĶijas pret Franziju atkal atlaħrtojās, kurpreti
Italeeņhu un Wahzu tautas Ķimnes tiħa apņweiħtas
leeliftām Ķawilem. Kaħds kaufchu bars dewās uņ
Ķarneņas laukumu, kur atrodas Franzihu weħņneez-
ibas namš. Kara ņeħņš nosleħņņa laukumu, kamēr
poliĶiņti atdņina kaħdis atpaħf. Tomēr kaħda dala
no teem pa maņakām eelam atĶreeņās atkal atpaħf,
iņlaufās ņaur ņaldatu rindam un pahrpluħda laukumu;
eefahħās ņiħwa Ķiħna, pee kam tiħa ņweeņti weħņneez-
ibas nama logōs atmini un iņdaufitas ruħtes; meħ-
Ķinaja ari eelauņt apaņņetaņņas logu reņtes; bet
poliĶija to nowehņņa, liħdņ kamēr atnaħza jauni ņal-
datu pulki un eefahħa kaħdis iņņiħdinat. Gewainots
tiħa weens weħņneezibas nama ņargu wiħņneekš.
Wairaf nemeera zehlejus apĶeetimaja. Lauņchu bari
liħdņ pulkņi. 1 1/2 riħtā troņņnodami ņtaigaja pa eelam,
bet Ķitadas nelahrtibas wairs neatĶadijās. Walħiba
ņeħra ņingrus ņofus, lai uņsturetu laħrtibu. Tele-
gramas ņino, ka ari wairafās Ķitās Italias piħņeħtas
notiħufņas manifeņtaĶijas pret Franziju, tomēr beņ
kaħdam Ķitām nelahrtibam. Tiħai Meņinā norauts
un ņadeņņinats Franzihu konņulata brunogs (wapeniš)
un Genuā ņadeņņinati 12 Franzihu tramwaja (ņurgu
dņelņņeĶeta) wagoni. — Kaħds eefņheetu unniņtra
Ķirkulars walďem ņingri noteiz, lai taħš luħlo apņpeeft
un nowerņt manifeņtaĶijas pret Franziju. — Ari
Italeeņhu weħņneekš Pariņe apmeħleja Franzihu
miniņtru preefņņneeku Dipiju un iņņaĶija ņawu no-
ņeħehloņchanu par notiħumeem Romā un Meņinā, pee
tam paņinodams, ka Romas preņekts atlaiħtis, tadē,
ka newehņņis laiħā demonņtraĶiju. Ari Dipijs ar-
laħrtuja ņawu noņeħehloņchanu par notiħumeem Ege-
Morā un peeņiħmeja, ka Italeeņchi droņņchi ween tur
biħuņchi uņbruzeji.

Telegramas.

Kopenbagenā, 24. (12.) augustā. Karaliņā
jaħta „Danebrog“ dabujuņe pawehli, peeħdeen Kei-
ņariņtai jaħtai „Botarnaja Sweņda“ braukt pretim.
Sweħideen jaħta „Danebrog“ nowediš iņ Ribelas
Greeķijas Karaleeni liħdņ ar Ķimeni (familiju).
Raħlamā treņħdeenā jaħta „Danebrog“ Wiņaughņa-
kos lungus nowediš uņ meħibam Ķenā.

Pariņe, 24. (12.) augustā. 7 Franzihu, kaņ
peeħolijuņchees pee nelahrtibam Ege-Morā, apĶeeti-
nati un eelikti Ķeetumā.

Iħpaņņneekš un iņdeweĶ: Ernņis Plates.

Atħilģieģe redaktori:

Dr. phil. Arnolds Plates. Dr. philos. P. Sātiņs.

Довозено нонярумом. — Паро, 12 аугуста 1893 г.